

Mariestads kommun

Rektorn vid Grangärdets skola och Ullervads skola

Beslut för grundskola och fritidshem

efter tillsyn av Grangärdets skola och Ullervads
skola i Mariestads kommun

Tillsyn i Grangärdets skola och Ullervads skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Mariestads kommun under våren 2013. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Grangärdets skola besöktes av Skolinspektionen den 16 januari 2013. Ullervads skola besöktes den 17 januari 2013.

Fakta om skolan

Grangärdets skola ligger ett par kilometer utanför Mariestads centrum. Vid skolan går 23 elever i förskoleklass och 162 elever i grundskolans årskurser 1-6. Verksamheten omfattar också tre avdelningar för fritidshem. Eleverna är indelade i två förskoleklasser och en klass per årskurs 1-3 och 6 i grundskolan. I årskurserna 4 och 5 finns det två klasser per årskurs. Den pedagogiska personalen är organiserad i tre arbetslag; ett för fritidshemmens personal, ett för personalen i förskoleklassen och årskurserna 1-3 samt ett för personalen i årskurserna 4-6.

Ullervads skola ligger i samhället Ullervad fem kilometer söder om Mariestad. Skolan har 27 elever i förskoleklass och 144 elever i grundskolans årskurser 1-6. Vid skolan finns också två avdelningar för fritidshem. Grundskolans elever är indelade i två klasser som vardera omfattar årskurserna 1-2 och en klass per årskurs 3-6. Den pedagogiska personalen är organiserad i två arbetslag; ett för fritidshemmens personal, personalen i förskoleklassen och årskurserna 1-3 samt ett för personalen i årskurserna 4-6.

Verksamheterna vid Grangärdets skola och Ullervads skola samt fritidshemmen vid båda skolorna leds av en och samma rektor.

I den verksamhetsredogörelse Skolinspektionen har begärt framgår lärarnas bedömning av elevernas kunskapsresultat. Skolverkets officiella statistik beskriver elevernas resultat vid de nationella proven i årskurserna 3 och 6.

Lärarna vid Grangärdets skola bedömde att samtliga elever i årskurs 3 nått kunskapskraven i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen vid slutet av läsåret 2011/12. Nästan alla elever bedömdes ha nått kunskapskraven i svenska. I matematik bedömde lärarna att fyra femtedelar av eleverna hade nått kunskapskraven. Vårterminen 2012 nådde ungefär två tredjedelar av eleverna i årskurs 3 kravnivån vid respektive nationella prov i matematik och svenska.

Vid slutet av läsåret 2011/12 bedömde lärarna vid Grangärdets skola att samtliga elever i årskurs 6 hade nått kunskapskraven i alla ämnen utom svenska och

matematik. I dessa ämnen bedömde lärarna att nästan alla elever hade nått kunskapskraven. Vid de nationella proven i matematik, engelska och svenska nådde nästan alla elever i årskurs 6 kravnivån i respektive ämne vårterminen 2012.

Lärarna vid Ullervads skola bedömde att samtliga elever i årskurs 3 nått kunskapskraven i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen vid slutet av läsåret 2011/12. I svenska och matematik bedömdes nästan alla elever ha nått kunskapskraven. Vårterminen 2012 nådde tre fjärdedelar av eleverna i årskurs 3 kravnivån vid de nationella proven i matematik. I svenska nådde nästan alla elever kravnivån.

Vid slutet av läsåret 2011/12 bedömde lärarna vid Ullervads skola att samtliga elever i årskurs 6 hade nått kunskapskraven i alla ämnen utom svenska och matematik. I dessa ämnen bedömde lärarna att nästan alla elever hade nått kunskapskraven. Eleverna i årskurs 6 genomförde nationella prov i matematik, engelska och svenska vårterminen 2012. Resultaten i alla tre ämnen visar att nästan alla elever nådde kravnivån.

Helhetsbedömning

Tillsynen visar att eleverna vid Grangärdets skola och Ullervads skola når goda kunskapsresultat. Det finns dock brister som skolorna måste åtgärda för att ytterligare öka möjligheterna för eleverna att nå de nationella målen och utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Verksamheterna vid Grangärdets skola och Ullervads skola har brister i det systematiska kvalitetsarbetet. Skolorna behöver skapa sig en mer heltäckande och djupare insikt i respektive verksamhets resultat och utifrån denna insikt formulera åtgärder för att utveckla verksamheten. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de nationella målen för utbildningen uppfylls. Detta innebär bland annat att skolorna måste ha som mål att alla elever når kunskapskraven i alla ämnen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Grangärdets skola och Ullervads skola har också brister i den skriftliga uppföljningen av elevernas individuella kunskapsresultat. Detta visar sig i att de individuella utvecklingsplanerna inte uppfyller skollagens krav. Detsamma gäller utarbetandet av åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd.

Individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram är viktiga delar i skolans arbete med att skapa förutsättningar för alla elever att nå de mål som formuleras i läroplanen och kursplanerna. De individuella utvecklingsplanerna vid Grangärdets skola och Ullervads skola måste på ett bättre sätt tydliggöra vilka insatser skolan behöver göra för att varje elev ska nå kunskapskraven och ut-

vecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Åtgärdsprogram där det tydligt framgår vad skolan ska göra för att tillgodose elevens behov är av stor vikt i arbetet med elever i behov av särskilt stöd. Individuella utvecklingsplaner och åtgärdsprogram av hög kvalitet är också viktiga förutsättningar för den uppföljning och utvärdering av verksamheten som ingår i det systematiska kvalitetsarbetet.

Skolinspektionen pekar i denna tillsyn på områden som huvudmannen måste åtgärda för att förbättra elevernas måluppfyllelse. Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Mariestads kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 31 maj 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn ska se till att åtgärdsprogram anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska han eller hon, enligt skollagen, ges sådant stöd och ett åtgärdsprogram ska utarbetas för eleven. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Grangärdets skola och Ullervads skola har redovisat exempel på utarbetade åtgärdsprogram. Flera av de åtgärdsprogram som har utarbetats vid Grangärdets skola innehåller en beskrivning av elevens behov, men det förekommer också att detta saknas. Exemplen visar att åtgärder ibland är beskrivna på ett så övergripande sätt att det inte framgår hur de ska utformas för att tillgodose elevens behov. Att eleven ska ha "specialundervisning" med en viss omfattning eller få "anpassade uppgifter" är exempel på detta. Det framgår inte heller alltid hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Det finns exempel på åtgärdsprogram som varken anger tidpunkt eller metod för uppföljning och utvärdering av åtgärderna.

Av de åtgärdsprogram som är utarbetade vid Ullervads skola framgår inte alltid hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. I ett par exempel framgår endast under vilken termin uppföljningen och utvärderingen ska ske.

Utredningen visar att det av de åtgärdsprogram som utarbetas vid Grangärdets skola inte alltid framgår vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Av de åtgärdsprogram som utarbetas vid Ullervads skola framgår inte alltid hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 9 § skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- De individuella utvecklingsplanerna ska innehålla skriftliga omdömen som avser elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i.
- Av de individuella utvecklingsplanerna ska det framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Motivering

Enligt skollagen ska läraren vid utvecklingssamtalet i en skriftlig individuell utvecklingsplan ge omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i och sammanfatta vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen.

Skolinspektionen har tagit del av exempel på individuella utvecklingsplaner från Grangärdets skola och Ullervads skola. Vid båda skolorna förekommer att de skriftliga omdömena består av ett konstaterande att eleven "förväntas att nå kunskapskraven". I vissa fall finns en förtydligande text som beskriver elevens kunskapsutveckling. Vid Ullervads skola förekommer också att det endast finns en beskrivning av vad klassen har arbetat med i det aktuella ämnet under terminen.

Vid både Grangärdets skola och Ullervads skola finns exempel på att det av den individuella utvecklingsplanen inte framgår vilka insatser skolan ska göra för att främja elevens kunskapsutveckling. Den framtidsyftande delen i utvecklingsplanerna handlar i flera fall endast om vad eleven ska göra. Ett exempel på

detta från Ullervads skola är att eleven ska lägga ner mer tid och engagemang på skolarbetet. Ett exempel från Grangärdets skola är att eleven ska våga ta för sig mer.

Utredningen visar att de individuella utvecklingsplaner som skrivs vid Grangärdets skola och Ullervads skola inte alltid innehåller omdömen om elevens kunskapsutveckling i förhållande till kunskapskraven i de ämnen som eleven får undervisning i. De sammanfattar inte heller alltid vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven i samtliga ämnen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

10 kap. 13 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Mariestads kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska se till att skolan bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls och kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionen har tagit del av Grangärdets skolas och Ullervads skolas "Kvalitetsverktyg" från augusti 2012. Kvalitetsverktyget innehåller ett avsnitt om "Nuläge" och en handlingsplan som anger ett antal aktiviteter. Nulägesbeskrivningen ger en kort summering av respektive skolas kunskapsresultat och några noteringar om skolans organisation, arbete och förutsättningar. Beskrivningen ger ingen samlad bild av elevernas kunskapsresultat i olika årskurser och ämnen. Det finns inte heller någon beskrivning av en analys som kopplar nuläget till de aktiviteter som respektive skola anger i sin handlingsplan.

Utredningen visar att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbete vid Grangärdets skola och Ullervads skola som gör att det inte kan anses uppfylla skollagens krav på planering, uppföljning och utveckling av utbildningen. Huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4 och 5 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Mariestads kommun en anmärkning.

Trygghet, studiero och en god miljö**Bedömning**

Skolinspektionen har uppmärksammat följande brister inom bedömningsområdet Trygghet, studiero och en god miljö.

- Den årliga planen mot kränkande behandling vid Ullervads skola saknar dels konkreta åtgärder som skolenheten och varje särskild verksamhet avser att påbörja eller genomföra under det kommande året utifrån en aktuell kartläggning, dels en redogörelse för hur föregående års åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Rektorn uppger att skolan varje hösttermin genomför en elevenkät och intervjuer med elever om deras trygghet. En gång per termin gör lärare och fritidspedagoger en riskanalys som fokuserar på samma frågor i både skolan och fritidshemmet. Enligt rektorn pågår dagligen ett aktivt arbete på skolan för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Skolan har ett vänskapsråd med särskilt ansvar för elevernas sociala miljö. Rektorn beskriver miljön på skolan som trygg för eleverna. Resultaten från Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 pekar i samma riktning.

Skolinspektionen har tagit del av "Ullervads skola och fritidshems plan mot kränkande behandling" för läsåret 2012/13. Skolans plan mot kränkande behandling beskriver prioriterade insatser under läsåret 2012/13. Det som anges

är bland annat att skolans äldre elever "ska få ta ett ökat kompisansvar" och att skolan ska "rekrytera ny personal till vänskapsrådet". Det framgår inte vilken innebörd och vilket syfte åtgärderna har mot bakgrund av de kartläggningar och analyser som skolan gör. Planen innehåller inte heller någon redogörelse för hur skolan genomförde föregående års åtgärder mot kränkande behandling. I planen finns ingen beskrivning av vilka behov av åtgärder som finns i verksamheten vid skolans fritidshem.

I ett beslut den 21 november 2012 (dnr 41-2012:2406) meddelade Skolinspektionen ett föreläggande angående planen mot kränkande behandling vid Grangärdets skola. Mot bakgrund av detta har Skolinspektionen inte granskat planen mot kränkande behandling vid Grangärdets skola inom ramen för denna tillsyn.

Utredningen visar att Ullervads skola inte har en plan mot kränkande behandling som uppfyller skollagens krav. Planen kopplar inte åtgärder till en aktuell kartläggning av behoven. Den innehåller inte heller någon redogörelse för hur skolan genomförde föregående års åtgärder mot kränkande behandling. Planen tar inte heller upp behov och åtgärder vid skolans fritidshem. Skolinspektionen bedömer att Ullervads skola har fungerade rutiner för arbetet mot kränkande behandling. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och tilldelar huvudmannen en anmärkning.

Författning

6 kap. 8 § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har juristen Susanna Åhgren deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Oskar Cliffordson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).